

Lo Catalanista

Diari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan

Direcció y Redacció: CALDERON, 36

Administració: PLASSA Sant ROCH, 11

Representació Administrativa á Barcelona

Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell. 4 rals al mes.
Fora. 14 " trimestre
Un número sol. 5 céntims.
Anuncis á preus convencionals.

“LA EQUITATIVA” DELS ESTATS UNITS

EXTRACTE DEL BALANS TRIGÈSIM OCTAU

	1.er Janer 1897	1.er Janer 1897
Actiu.	Duros 216,773,947'00	236,876,308'04
Obligacions.	" 173,496,768'00	186,333,133'20
Sobrant.	Duros 43,277,179'00	50,543,174'84

Direcció general per Espanya y Portugal, Excm. Sr. D. JOAN ANGEL ROSILLO, palau de «LA EQUITATIVA».—Madrid.

Oficina de Barcelona, Rambla dels Estudis, núm. 6, principal.

Banquers, Banch d' Espanya y Sr. Garriga Nogués, S.

Agent local pera Sabadell y Tarrasa, JOAQUIM MIRALLES, carrer de las Balsas, núm. 34.

GANGAS.— Pera vendre.

Duas prempsas pera enfardar.

Una pastera ab tots sos accessoris.

Una tampa pera forn ab tots sos accesoris.

Una máquina y caldera de vapor de dos caballs de fersa, sistema «Corliss», alta presió, casi nova.

Tot en bon estat y á preus reduhidíssims.

Informarán: Arrabal de dins, 22. — SABADELL

LA AUTONOMIA Y 'L CONFLICTE ACTUAL

Per quinta ó sexta vegada de pochs anys á aquesta part s' ha iniciat are de nou á Espanya la febre intermitent de la adquisició de barcos de guerra. Aquí s' obren suscripcions, allí 's fan donatius; de per tot arreu ixen projectes generalment ridícols, surtin de senyoretas noticierescas ó *grandes* d' Espanya.

Aixó apart, molta gent que tindria obligació de pensar per si mateixa y de demostrar en las cosas políticas la ilustració que en altrás ha pogut adquirir, també parla en sério, no ja de la necessitat d' augmentar totseguít la marina de guerra, sino de que la causa de tot lo que á Espanya li succeeix no es altra que l' haverse descuydat de fer d' ella una gran potencia militar y naval. Los tals, naturalment, se pensan ab la major candidés que pera conseguir que Espanya tingués un exércit com l' alemany y una marina com la inglesa n' hi hauria hagut prou ab volguerho. Desgraciadament, tot aixó dista molt de ser cert, y la major part de las suposicions que 's fan y de las recriminacions que 's dirigeixen pateixen d' un malt fonamental, que es l' oblit de las condicions socials, políticas y económicas del Estat espanyol que, si en tot está tant malt organísat y de tants sigles ve essent tant malt dirigit, no 's comprén prou perque ningú s' estranya de que no sia una perfecció en aquells punts particulars.

Per la nostra part, sense negar que la idea de la debilitat d' Espanya sia un factor per demés influyent en los actuals conflictes, tenim lo convenciment de que la causa d' aquestos no deu anarse á buscar tant en las negligencias gubernamentals respecte á la formació d' una marina de guerra poderosa, pera la que al cap y á la fi no 's pot pas dir que s' hagin escatimat los milions, com en la falta de provisió y de sentit polítich per part, no solzament dels governs, sino de tots los que, polítichs ó periodistas, influheixen en la marxa del país.

Ab marina poderosa ó ab marina com la actual, es evident que la cuestió de Cuba hauria presentat pera Espanya un aspecte moli diferent si hi hagués hagut á Madrid verdaders homes d' Estat, si hi hagués hagut un verdader coneixement de las cosas y de las condicions en que la cuestió apareixia plantejada. No parlém ja de lo que s' hauria pogut evitar si després de la anterior guerra, y menos encare si desde avans, s' hagués seguit la verdadera política colonial, la única possible á América, especialment després de la emancipació de casi tot lo Continent. Fins trobant plantejada la cuestió 'l dia del crit de Baire, fa tres anys, ¿qui pot duptar

avuy de que la falta de sentit polítich, la sobra d'orgull y de patrioterisme inflat, la carencia casi total de comprensió dels verdaders termes del conflicte durant los dos anys y mitj primers de guerra, nos han portat al estat actual?

Es indubtable la participació dels Estats Units, que s'han anat aprofitant de totes las faltas de la gent de Madrid. Pero porta á rez práctic limitarnos á planyens d'aquells, oblidant las equivocacions de la gent d'aquí? Avuy pot dirse ab seguretat que estém tocant las consecuencias de la tristament famosa política de la guerra per la guerra; que molta part del conflicte actnal prové de la aplicació del sistema d'en Weyler, ab sa reconcentració de pagesos, quinas consecuencias fórem tan pochs en sapiguer preveure, y en absolut no sapigueren tenir en compte casi cap dels senyors que 'ns governan.

Sobre aixó es sobre lo que tindrian de reflexionar los que are se'n van ab recriminacions ó tractan d'exigir responsabilitats. No son tant los barcos de guerra 'ls que 'ns han faltat com la previsió, com l'enteniement, com las condicions políticas. Es molt cómodo posar lo crit al cel queixantse de la debilitat nacional é increpant als que abusan de la seva forsa, y oblidar que 'l que no te prou d'aquesta es lo que més obligat se troba á atemperar la seva conducta á las circumstancias, tenint sempre per norma la rahó y la justícia.

No es, no, la carencia d'una marina de guerra poderosa lo que avuy plorém. Lo que are fa Espanya es liquidar una tristissima herencia de desacetrs y de disbarats que no 's sab si podrà saldar una mica d'enteniement posat á darrera hora per un Govern decidit al que 'l país deurá regoneixément per haver afrontat lo perill, devant de tanta ignorancia y de tanta mala fé, de donar á Cuba 'l régimen autonómich que necessitava. Lo que are liquida Espanya son las consecuencias de tot lo régimen anterior, que no han pogut pas borrar-se d'un cop ab la nova constitució antillana.

En efecte. Tots los que hrn anat seguint ab atenció la política americana y veuhen lo móvil d'aquestos darrers actes de la gent *yankée* ho comprenen ben clarament. La gran República comptava ab lo sistema de la guerra per la guerra pera conseguir la independéncia de la isla de Cuba, que, obtinguda per los cubans gracias á la seva intervenció, de qual-sevol classe que fos, no podria subsistir més que per medi d'una tutela que desde Washington s'hi exerciria. Al pas que anávam, aquest devia esser lo resultat que 'ls *yankées* calculavan. Pero la concessió de la autonomia 'ls ha desconcertat. Lo plan americá ha quedat desfet del moment

en que 'ls cubans s' han vist disfrutant de las ventatjas positives d' un *self government* verdader, y 'ls Estats Units no 'ls hi poden oferir més que una independència baix la seva tutela, al cap de vall de la qual ben clarament s' hi veu la subjecció que, fins ab lo règimen nominalment més lliure, espera sempre á tot país unit á un altre de diferenta llengua y de diferenta rassa.

Es tot aixó ben fàcil de comprendre. La concessió de la autonomia á Cuba ha cambiat completament los termes del problema, tant devant dels cubans, com del mon enter. Devant dels cubans, perquè, fins suposant anulat tot llás d' afecte entre ells y la Península, está en son propi interès preferir la conservació d' un règimen autonómich ampli y expansiu baix la soberania d' Espanya, que no pas una independència, precursora de perills, de lluytas interiors y del predominí del element militar, y á quin fi, se veu una estrella més en la bandera americana, anulació de tota la personalitat de Cuba. Devant d' Europa perquè, concedida la autonomia, desapareix tota la forsa moral més ó menos aparent que poguessin tenir las pretencions dels Estats Units de fer lliure á Cuba. Obtingut per aquesta lo que lligítimament podia obtenir, totas las demás pretensions *yankées* deixan de ser indicis de desitjos de redempció pera convertirse en demostracions ambiciosas de propòsits d' usurpació.

Los darrers actes dels Estats Units no acusan ja altra cosa. Prou veuen avuy que la autonomia pot conservar á Cuba per Espanya; prou saben ells que, á no haverhi hagut aquesta tensió especial dels ànims en los darrers quatre mesos, aquest perill d' un rompiment de relacions entre 'ls Estats Units y Espanya, darrera esperança del element intranzigent cubá, la insurrecció hauria ja avuy acabat per l' aculliment al nou règimen de la gran massa dels insurrectes en armas, com ho han fet los separatistas que no estavan á la manigua. Per aixó s' extreman avuy los procediments per part dels més entussiasistas partidaris de la adquisició de Cuba. Per aixó s' han provocat los actuals conflictes de quina solució ne te de dependir la sort de la gran Antilla.

Per fi, lo règimen secular d' Espanya á Cuba aná plantejant lo problema en la forma pitjor pera Espanya, preparant la adquisició d' aquella per la Unió americana, que la esperava pacientment com fruyta que, madura, te al fi de caure. La concessió de la autonomia, fins concedida tant tart, ha cambiat los termes del problema, per la atracció dels cubans cap á Espanya que la conducta dels autonomistas demostra y la adquisició de las simpatias d' Europa, obligant á la Unió á tréures la careta y anar á

buscar en tot cas per la violència lo que sense ella aspirava á obtenir...

Y essent aixís, havent sigut tant trascendentals los resultats de la concessió de la autonomia, ó sigui la aplicació d' una mica de sentit comú, de bon esperit polítich á la cuestió antillana, diguis, encare que no pugui evitar lo conflicte gros, quant no hauria sigut d' esperar á haverse seguit una bona política desde 'l comensament de la guerra, quan ni Espanya estava tant debilitada ni 'ls Estats Units tant preparats, ni tant enconats á Cuba 'ls odís que necessariament origina una guerra com la que fa tres anys que dura!

LLUÍS DURÁN Y VENTOSA.

SECCIÓ RELIGIOSA

DISSAPTE SANT.—Sants Procuro diaca; Demetri, Concessso, Hilari y companyans maris.; Santas Maria Cleofé, casada; Vantridis viuda, y Casilde verge.

Dejuni y abstinencia de carn.

Santa Maria Cleofé ó Cleofás era casada ab Clofas y era parenta de la Mare del Salvador. Tingué quatre fills, Sant Jaume 'l petit, Sant Simon, Sant Judas y altre anomenat Joseph, parents del Salvador. Desde 'l principi cregué en Jesucrist lo segui al calvari y assistí al enterro. Hanant al sepulcre lo diumenge al mati ab altres santas donas foren las primeras que sentiren de la boca del angel que Jesucrist havia ressucitat, se creu que acaba sa vida á Jerusalem en companyia dels apostols y de la Mare del Salvador.

PARROQUIA DE SANT FELIU.—A las set benedició del foc y demás ceremonias propias de la diada, á las nou cant de la missa ab l' Aleluya, al vespre Oració mental.

PARROQUIA DE LA CONCEPCIO.—A las set del mati se cantaran solemnement las profecias; després se farà la benedició de las fonts baptismals, després l' ofici de Resurrecció, s' aplicará en sufragi de l' ánima de Pau Pujol Pratjussá, cantantse Alle-leya.

Notas oficiales

En lo Registro Civil d' aquesta ciutat s' han fet las següents inscripciones durant los dias 7 y 8.

Naixements: Joaquin Olivé Sallent.—Maria Rodriguez Soler.

Defuncions: Rosa Llonch Valls, viuda, 88 anys.

N O V A S

Lo Foment del Treball Nacional ha acordat dirigir al govern de S. M. una rahonada instancia al objecte de evitar la elevació dels cambis que tan sérios perjudicis causa á la industria, proposant al efecte que 's paguin en pessetas los cupons y amortisació de la Deuda domiciliada en l' extranger; que 's crehi una sucursal del Banc d' Espanya á Paris y que

s' estableixi un conveni ab dit Banch á fi de que dintre un plasso de cinch anys se elevin las reservas metálicas fins un 45 per 100 del import de billets en circulació, devent esser precissament en or las que escedeixin del tipo actualment establert.

Avuy al vespre en lo Saló-café del Casino de la Fusió Republicana tindrà lloch un extraordinari *Concert* per la orquesta *Fatxendas*, executantse lo següent programa:

Sinfonia *Recuerdos de Hostalrich*, Cotó. — Sinfonia *Stabat Mater*, Rossini. — *Cavalleria Rusticana* (arreglo), Masllovet. — Tanda de valeses, *Chantilly*.

Donat lo escullit del programa creyém assistirá molta concurrència á dit local.

Lo passat dijous á la tarde estigueren molt concorreguts los carrers de nostra ciutat per las familias sabadellencas que anaren á visitar los sagraris de nostras Iglesias. Aquestas estavan com de costum adornadas ab profusió de llums haventhi hagut aquest any á mes dels monuments de sempre lo de la nova capella de Lourdes que estava colocat ab molt bon gust.

Segons anunciarem oportunament avuy deu reapareixer al públich en aquesta ciutat lo setmanari orga del partit federal, titolat *El Federal*.

La professó del Dijous Sant que sortí de la Parroquia de Sant Feliu avans d'ahir á las 8 del vespre, estigué lluhidíssima, concorregenthi bon número de *passos* ó *Misteris* sobre 'ls quals se distingian per son numerós y distingit seguiment los de la Academia Católica, Associació de Catòlics y Gremi de Fabricants.

La concurrència qu'assistí al pas de la professó, á causa del bon temps que feya fou numerosíssima.

Los armats, com de costum, obrian lo curs de la mateixa, lluhint uns trajos nous qu' estrenaren aquella diada.

Segons tenim entés son moltas las collas que aquesta nit recorreran nostres carrers cantant las típicas *caramellas* propias de la nit de Pasqua.

Demá diumenge s' inaugurarà la temporada de primavera en los Salons de ball, Sabadellés (Jan) y Casino de la Fusió Republicana, ab extraordinaris balls per las orquestas *Chapi* y *La Lira*.

Dimecres á las duas de la tarde entrá en lo port de Barcelona lo trasatlántich «Isla de Luzon» que venia de Manila. Además del passatge que

era numerosíssim ha dut aquest vapor siscent cinquanta soldats escedents de cupo en sa majoria que després d' haver servit á Filipinas tornan llicències á celebrar la Pascua florida voltats de sas famílies.

Més tot no eran alegrias á bordo. Junt ab aquestos ne venia un número considerable de malts, alguns tant graves que aconduhits en lliteras tingueren que ser trasladats á tota pressa al Hospital Militar y altres de no tant cuydado que permetia son estat destinarlos als Sanatoris de Sant Gervasi y al de Las Cortes.

Lo cuadro que presentá 'l desembarch tingué 'ls mateixos tons tristos que han donat color á las demás arribadas de tropas de las Filipinas. Las mateixas caras esgroguehidas d' un groch verdós, figuras demacradas, miradas tristes ab tristesa de mort, era lo que 's veyá entre 'ls que baixavan del vapor en brasses dels seus companys é estirats en lliteras; y en las barquetes que rodejavan al trasatlántich y dalt de la muralla del moll, igual que las altras vegadas, gent menestrala ab caras marcidas pel sufrir y ab los ulls enterbolits de plors, frisoa pera trobar entre 'ls que arribavan als anyorats ausents.

Com en altres viatges, lo vapor que arribá ha deixat á la mar per estela uns quants cadávres. Y aquestos desgraciadament no serán los darrers que produheixi la insurrecció de Filipinas, que entre la guarnició que queda en aquellas islas hi ha abundor de tota mena de malalties. Lo batalló d' infanteria de marina que arribá fa vuyt dias ha tingut en poch més d' un any d' astas lluny d' Espanya baixas en tal número que ha tornat ab la meytat de las plassas que 'l formavan al sortir d' aquí. Del mal al menos si la insurrecció fos en veritat acabada, més per lo que diuen tots los que venen, se veu que 'l poble haurá d' apurar encare més lo calzer d' amargura, mentres no 'n faltan d' altres que firman las sentencias y després se 'n rentan las mans.

Entre 'ls pobres soldats malalts y agonitzants qu' arrivaren no hi havia cap periodista.....

La companyia dramática que dirigeix lo primer actor Sr. Nuñez, debutará demá á la nit en nostre teatro Principal ab la aplaudida obra del eminent Echegaray titulada *El Estigma* y la comedia de Vital Aza *Chifladuras*.

En lo que falta de mes se celebrarán firas en las següents localitats de nostra regió:

Dia 10, Seu d' Urgell.—12, Esterri d' Aneo.—15, Lleyda, Parelló, Pobla de Segur y Prades.—16, Caseras.—17, Verdú.—23, Blanes y Corsá.—28, Piera y Sort.—29, Castelló d' Ampuriás, y Martorell, últim diumenge.

També celebrarán sas festas majors las poblacions següents:

Dias 14 y 15, Sant Vicents de Castellet.—17, Vidreras.—23 24 y 25, Ardenya y Tiana (barri de las mallorquinas).—24, Sentmanant.—26 y 27,

Tortellá.—28 y 29, Piera.—29 y 30. Sant Fruytuós de Bages y Sant Genís de Vilassar.

PIANOS de totes classes, nous y usats. COMAS, Rambla, 93, casa de confiança.

TELEGRAMAS

Madrid, 8, 5 t.—«La Gaceta» publica un decret cridant al servey actiu a las reservas de Canarias.

Algunas potencias europeas devant del conflicte qu' anava a esclatar entre Espanya y 'ls Estats Units han enviat una nota als dos payssos que de moment sembla ha conseguit l' efecte desitjat per quant s' ha evitat la imminencia de la guerra. No se sab lo que diu la nota de las potencias pero 'l cas es que ha contribuït a desfer bon xich la tirantor existent.

S' ha rebut un despaig de l' Habana donant compte de la actitud inconvenient en que s' ha colocat Mr. Lée, que a mes de ser molt comentada dona peu a una excitació patriòtica que fa creixer la alarma en la capital de Cuba.

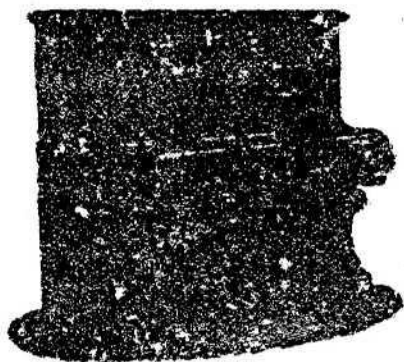
Continua l' embarch dels yankees a l' Habana que están posseïts de verdader pànic devant lo temor de la declaració de guerra trobantse en territori espanyol.

Lo govern ha contestat al Sant Pare agraïnt moltíssim sos oferiments, pero recalcant que no pot fer mes concessions que las que faigin los Estats Units pera assegurar la pau.

Resultament sembla que Mr. Mac-Kinley devant la actitud de las potencias europeas se mostra mes conciliador y ha retardat mes encare la presentació del Missatge pera donar lloch a un arregio amistós.

Contra lo que era d' esperar no ha rebut avuy lo Govern cap telegrama del representant a Washington senyor Polo de Bernabé.

SE VEN la FLECA del carrer de Gracia n.º 29 (per retirar-se, l' actual duenyo, del negoci).

Pianos nous y assegurats de tot defecte de construcció per 5 anys. Los nous se venen des de **150 duros** y son construïts ab march de metall, bona pulsació y candeleros dobles.

Pianos usats n' hi hán 5 pera vendre, a preus econòmichs.

Aquesta casa s' encarrega de tota classe de afinacions y reparacions.

— DIRIGIRSE A —

JOAN COMAS FAURA

Rambla, 93. — SABADELL

Teatro Principal.— Està en venda un dels millors palcos del 1.º pis d' aquest Teatro. En la Administració d' aquest diari donarán mes detalls.

Imprempta y Encuadernacions de Pere Tugas, Carrer de Calderón, 36.—SABADELL